

1. TITULKY

/Hudba, titulky, obrazový sestřih: panorama Ústí, Vinnetou a Old Shatterhand jedou na koni, putují na vrchol Mariánské skály, skrývají se za kameny, atp., viz. úvodní scéna Pokladu na Stříbrném jezeře/

Komentář: Tak tady jsou. Legendární postavy našeho mládí; Old Shatterhand a Vinnetou. Dva literární hrdinové, kteří přešli velikou louži, aby na severu Čech navštívili svou původní vlast.

V údolí Labe před mnoha léty našel útočiště slavný spisovatel Karel May, jenž si mezi nekonečnými dálavami ústeckých prérií, hlubokými údolními i vrcholky vysokých pohoří, vysnil krajinu Divokého západu, kterou sám do té doby na vlastní oči nespatriil, přesto dal život jejím dvěma nejslavnějším hrdinům.

Oba pokrevní bratři se nyní vracejí, aby své původní vlasti vzdali hold a pokusili se najít bájný poklad, o kterém kdysi vyprávěl jejich duchovní otec, legendární romanopisec Karel May a vetknul ho do svých knih. Poklad, který se skrývá kdesi na stříbrném Labi.

Tož, vydejme se s nimi na nekoneč...

Vinnetou: */směrem ke kameře/ Sssst...!*

2. VYHLÍDKA

/Ostrý střih, konec hudby. Vinnetou a Old Shatterhand vykouknou zpoza úkrytu a prohlíží si panorama Českého středohoří/

Vinnetou: Zde Velký Manitou stvořil kouřící hory, z nichž prýstily ohnivé šťávy, které zvrásnily tuto překrásnou krajinu.

Old Shatterhand: Můj rudý bratr má na mysli sopky...

Vinnetou: Ano. --- Můj strohý a nudný bílý bratr si to klidně může vyprávět sám.

Old Shatterhand: */vytahuje knížečku/* V zápiscích cestovatele Bedeckra se píše, že "Údolí Labe je staré přes dva miliony let. Vzniklo ve čtvrtohorách během střídání dob ledových a meziledových zahlubováním Labe a je zaříznuté do terénu místy až 400 m hluboko".

Vinnetou: */tázavý pohled, nerozumí mirám/*

Old Shatterhand: To je hloubka zhruba dvoustet urostlých bojovníků. */čte dál/* "Řeka při zahlubování zanechala i nevelké šterkopískové terasy ve svazích údolí..."

/Vinnetou se rozhlíží a náhle zpozorní/

Vinnetou: Vidí můj bílý bratr to, co já? --- To není práce velké vody. To pohoří musela vyhlodat lidská ruka.

Old Shatterhand: Bídáci! Předběhli nás! */rozejdou se směrem k lomu/*

/Oba stojí před lomem Mariánské skály/

Old Shatterhand: Je pryč. Po zlatě ani památky. Zbyla tu jen lakolitická intruze sodaliticko-natrolitického fonolitu.

/Vinnetou po chvíli beze slova ťukne tomahawkem do kamene. Ten se rozezní. Rozezní se tóny vinnetouovské znělky./

Komentář: Ano, byl to ZNĚLEC, ze kterého byla skála tvořena. Kámen, který zde byl těžen již ve středověku a následně využíván k výstavbě historické části města - ke zpevnění cest, ke stavbě opěrných zdí a k regulaci toku Labe, později jako kolejové lože, jako příměs do betonu, přísada do cihlářských hlín anebo pro výrobu střešních tašek.

/Vinnetou a Old Shatterhand se vydávají na cestu/

Komentář: Jakou úlevou bylo pro naše dva bratry zjištění, že Mariánskou skálu nevyrubali zlatokopové, ale šterkokopové. Jejich naděje na nález pokladu tedy ještě neumírá.

3. RAČÍ HORA A OSTATNÍ

/Vinnetou a Old Shatterhand stoupají POZPÁTKU na další ústeckou vyhlídku. Míjejí dřevěný ukazatel s nápisem "Račí hora". Na jednom místě se zastaví, Vinnetou klekne k zemi a očichá půdu pod nohama./

Vinnetou: Cítí můj bílý bratr to, co já?

Old Shatterhand: U všech d'asů! Střelný prach!

Komentář: Račí hoře v Krásném Březně se svého času přezdívalo Kanón, protože zde byl asi 8 m vysoký skalní útvar tvořený čedičovými sloupy podobný hlavní kanónu. V r. 1940 byl odstřelen - ovšem nikoliv za účelem těžby zlata, ale kvůli rozšiřování prostoru pod ním pro stavbu nové silnice.

/Vinnetou a Old Shatterhand zavrtí hlavou. Ne, tady to také není./

Komentář: Během následujících hodin navštívili naši dva hrdinové ještě několik míst, které nesly stopy lidské lopoty */obrázky/*:

- Pískovnu na Střekově, kde se těžily kaolinické pískovce,
- opuštěný stěnový lom pod Větruší,

- Břidličný vrch, kde se těžily slévárenské písky,
- jámu na Mírovém náměstí,
- Deblík, naleziště čedičových a znělcových hornin,
- a spoustu jiných...

4. KOPÁČI

/Oba stojí u výkopu, kde kopáči hloubí výkop/

Vinnetou: */pozdraví kopáče svým indiánským pozdravem/ Jsem Vinnetou, náčelník Apačů. /Po chvilce trapného ticha pokračuje jazykem svého kmene/ Mini ta šíhá nintropa? Ana hoke šo muni. Neha teka nintropa.*

Kopáč: Bertenošiko buťi ha lopata propana butane.

/Hrdinové se s kopáči rozloučí/

Komentář: Ale ani náčelník kmene Kopačů o pokladu nikdy neslyšel.

5. LOMY A ZNIČENÁ KRAJINA

/Obrázky zničených lokalit/

Komentář: Přitom krajina Českého středohoří jako by odjakživa byla rájem hledačů a zlatokopů, přestože spoustu opuštěných malých lomů v krajině dokáže vyzorovat jen oko zdatného stopaře a to díky jejich postupnému zarůstání keři a stromy, tzv. sukcesi.

Naším zrakům ovšem neuniknou rozsáhlé velkolomy, které vznikly až s nástupem dokonalé těžební a přepravní techniky. Ta sice usnadnila práci spoustě lidí, ale má za následek i nevratné poškozování a ničení reliéfu krajiny, včetně významných krajinných dominant.

/Nad krajinou krouží dravec/

6. SOKOLI

Komentář: Ale ne všechny negativní změny způsobené člověkem jsou v přírodě nevratné.

/Vinnetou a Old Shatterhand odpočívají po náročné tůři. Old Shaterhanda vzbudí zvuk sokola./

Sokol stěhovavý je původní druh naší krajiny. V roce 1900 jich tu hnízdilo zhruba 20–30 párů. Díky uzákonění ochrany přírody ve dvacátých letech 20. století stavy sokolů stoupaly a ve čtyřicátých letech jich tu bylo téměř 60 párů.

Poté následoval prudký zlom a v šedesátých letech už sokoli hnízili v Čechách jen velmi málo, nebo vůbec.

Ale po zákazu jedovatých insekticidů a uzákonění přísné ochrany koncem osmdesátých let, se u nás sokoli opět pomalu zabydlují - i přes nebezpečí, které představují mučednické sloupy elektrického vedení, nebo kmeny divokých horolezců.

/Old Shatterhand vzbudí Vinnetoua, ukáže na nebe a oba se vydávají znovu na cestu/

Čtenáři mayovek jistě vědí, že Manitou na sebe často bere podobu sokola, aby hledače pokladů navedl na správnou stezku.

/Vinnetou a Old Shatterhand stojí před sokolovnou, před kterou cvičí pár cvičenců. Oba se podívají vyčítavě do kamery./

Ovšem, může se stát, že i Velký Manitou se někdy sekne...

/Cvičenci skončí cvik upažením levé ruky. Výborně! Hrdinové se vydávají vlevo. Cvičenci cvik zopakují na druhou stranu a upaží pravou rukou. Hrdinové tedy obrací směr. Nakonec cvičenci upaží oběma rukama a tak se Vinnetou i Old Shatterhand vydají každý jedním směrem./

Ne. Velký Manitou se nikdy nemýlí.

7. VODOPÁD

/Monumentální záběry zurčícího vodopádu. Hudba. Vinnetou a Old Shatterhand k němu přicházejí každý z jedné strany. Ve tvářích se jim zračí triumf vítězů./

Bedekr: 26 metrů vysoký Vaňovský vodopád patří k nejvyšším v Čechách. Je učebnicovým dokladem erozivní síly mohutného proudu Labe, který doslova odřízl tvrdý čedičový masiv na místě někdejšího soutoku s Podlešínským potokem.

Komentář: Není divu se, že se naši hrdinové tvář tak vítězoslavně..
V jedné z nejznámějších máyovek - Poklad na Stříbrném jezeře - se přece vchod k jeskyni plné zlata a drahého kamení skrývá za vodopádem!

/Vinnetou odhodlaně vyrazí směrem k vodopádu. Rána. Hudba utichne. Vinnetou se vrací zpátky do záběru. Mokřý a s boulí na hlavě./

8. TÁBORÁK

/Noc. U ohně sedí Old Shatterhand a Vinnetou v dece a s ovázanou hlavou./

Komentář:

Tak tady jsou. Legendární postavy našeho mládí. Přesto, že dnes neuspěli a vodopád neskrýval jeskyni s kýženým pokladem, ukládají se ke spánku bohatší, než když se předchozího rána probouzeli. Poznali, jak vypadá břídlíce, jak zní znělec a jak tvrdý dokáže být čedič. Ale až jim zítra Velký Manitou pozhasíná hvězdy nad hlavou a probudí je paprsky ranního slunce, vyrazí na další dobrodružnou výpravu za pokladem a my se na ni vydáme spolu s nimi.

/Závěrečné titulky/